

Kūrybiškumas, nesąmoningumas ir *mentalumai*: sisteminė prieiga

Santrauka

Straipsnyje pateikiamas mentalitetų sistemos modelis ir svarstomos kai kurios jo taikymo galimybės. Pagrindiniai mentalitetų sistemos elementai: tipiškos situacijos (stimulai), mentaliteto bruožai ir tipiška elgsena (reakcijos). Svarbų vaidmenį kuriant mentalitetų sistemą vaidina sąmonės ir kūrybiškumo sąvokos. Sąmonė traktuojama kaip pagrindinis kūrybiškumo šaltinis, įsivaizduoti pasauliai – kūrybinės veiklos rezultatas, tipiška elgsena – įsivaizduotų pasaulių ir mentaliteto bruožų sąveikos rezultatas. Straipsnyje

grindžiama idėja, jog sekuliarizacija ir individualizacija sumenkino įsivaizduotų pasaulių ir kolektyvinės kūrybos vaidmenį dabarties Vakarų visuomenėse ir tuo suardė tradiciškai susiklosčiusią mentalitetų sistemą. Savižudybės ir psichiniai sutrikimai traktuojami kaip mentalitetų sistemos irimo pasekmės. Atsižvelgiant į tai, formuluojamos santykį tarp įvairių mentalitetų sistemos irimo aspektų ir psichinių sutrikimų bei savižudybių liečiančios hipotezės ir svarstomos jų verifikavimo galimybės.

Esminiai žodžiai: kūrybiškumas, nesąmoningumas, *mentalumai*, sistemos, tipiška elgsena, psichiniai sutrikimai, savižudybės.